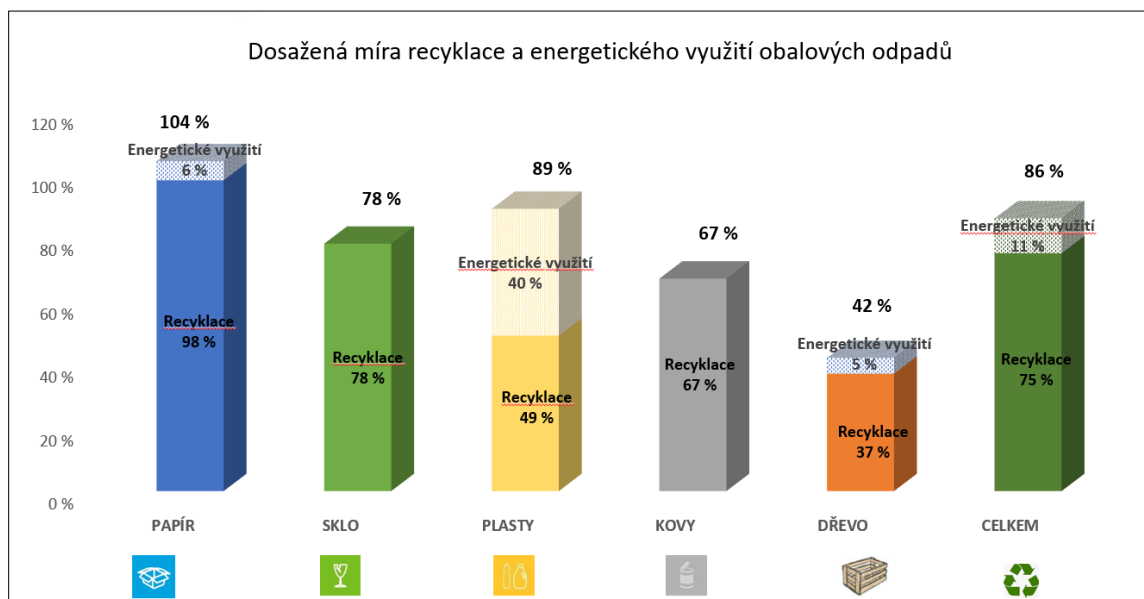

Výsledky Systému EKO-KOM za rok 2023

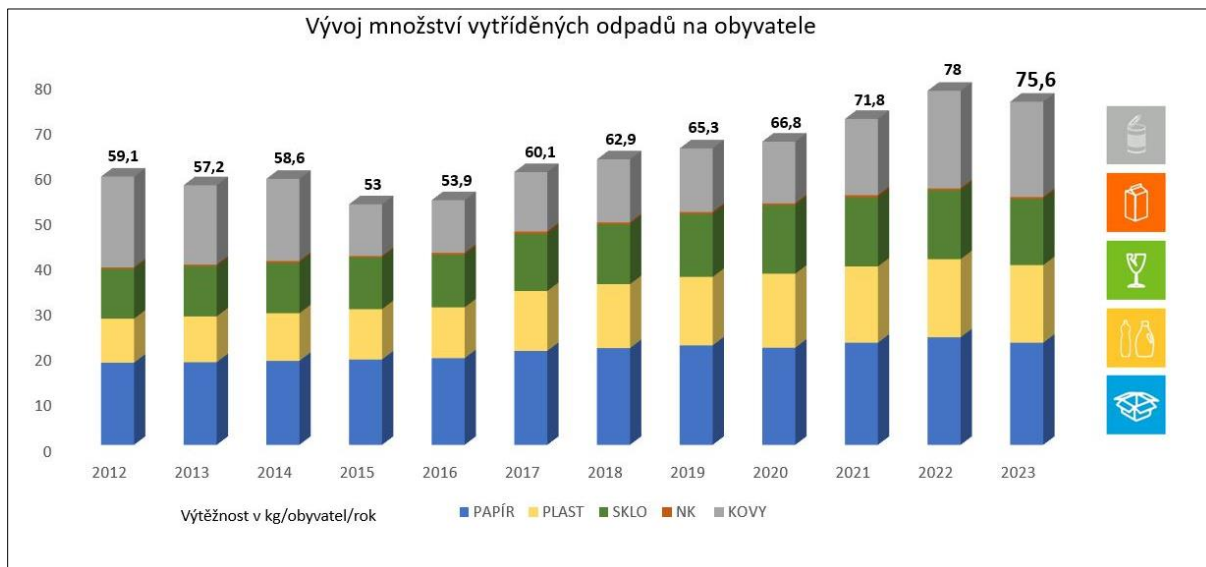
V roce 2023 vzniklo na tuzemském trhu o 51 tisíc tun obalového odpadu méně než v roce předchozím. Celkově se pak v Systému EKO-KOM podařilo vytřídit a předat k dalšímu využití 1 084 556 tun, tj. 86 %. Pokračoval tedy trend z roku 2022, kdy se vyprodukovalo méně obalových odpadů. Tentokrát jich bylo ale více zrecyklováno a celkově využito.

Z celkového množství vyprodukovaných obalových odpadů se jich loni díky aktivnímu přístupu občanů a dalších partnerů Systému EKO-KOM podařilo předat 75 % k recyklaci a dalších 11 % k energetickému využití. Co se týče komodit, tak nejvyšší míry využití, 104 %, se podařilo dosáhnout u papírových obalů. Tento na první pohled možná překvapivý výsledek má však prozaické vysvětlení. Jednak může docházet k neplnění povinností zpětného odběru pro obchodní balení u individuálně plnicích firem. Jejich obaly tak mohou skončit evidované jako součást tzv. živnostenských odpadů. Částečně je to také díky obalům, které jsou spotřebiteli napřímo dovezeny s nákupem v zahraničí a nejsou při uvedení na trh evidované v Systému EKO-KOM. Stejně tak nejsou obaly evidované při přímém nákupu zboží ze zahraničního e-shopu, kdy tyto zahraniční e-shopy jsou černými pasažéry a povinnosti k obalům v ČR nezajišťují ani neplatí. Spotřebitelé ale po rozbalení takto dodaného nebo dovezeného zboží obaly řádně vytřídí.

U plastových obalů dosáhla celková míra využití 89 %, což je o 4 % více než v roce 2022. U obalů ze skla byla míra využití 78 %, u kovových obalů jsme dosáhli 67% míry využití (91 % využití železných obalů a 30 % u hliníkových obalů) a u dřevěných obalů dosáhla míra využití 42 %.

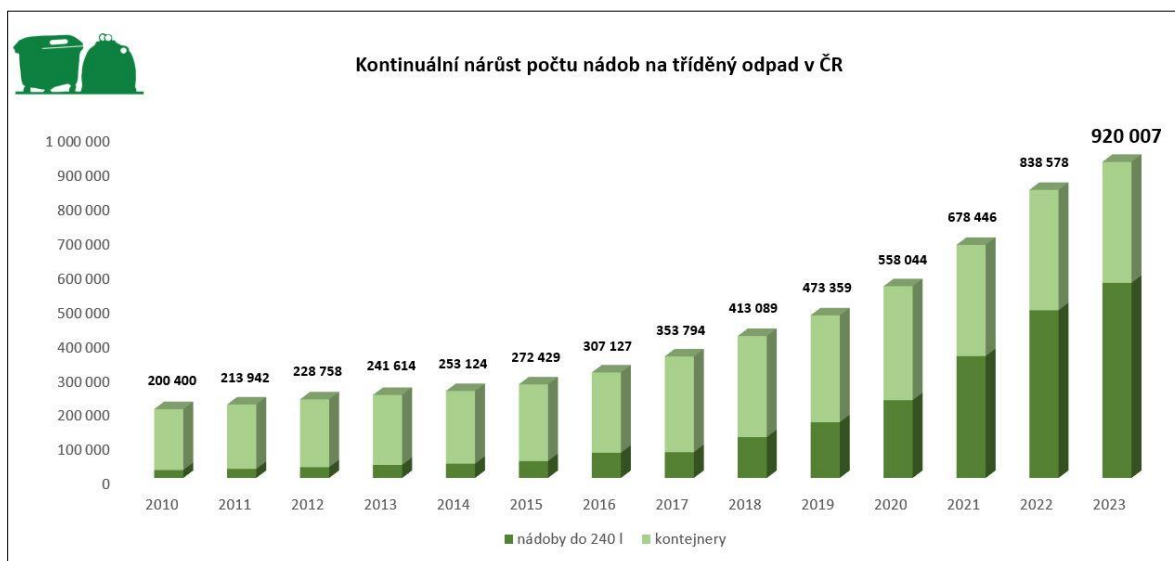
Větší škála využití obalů pro opakované použití, méně nakupovaného zboží i úspornější provedení obalů bylo znát i při pohledu do barevných nádob na tříděný odpad. V rámci obcemi řízených odpadových systémů vytřídil každý obyvatel ČR v průměru 65,7 kg. Stejně jako v roce 2022 i loni třídili občané některé komodity také prostřednictvím tzv. samostatně zapojených výkupen, které nejsou leckdy zapojené do systému obcí a vykazují data přímo AOS EKO-KOM. Tento způsob třídění se významně projevil hlavně u kovů a u papíru. Sebralo se tak dalších 8,7 kg kovů a 1,2 kg papíru. Celková výtěžnost tříděného odpadu přepočtená na obyvatele se tedy vyšplhala na celkových 75,6 kg.

Kromě toho začal EKO-KOM evidovat také množství dřeva vytríděného na obecních sběrných dvorech. Ačkoli tento odpad vykázala jen malá část obcí, jednalo se o 5,3 kg na obyvatele. S narůstajícím počtem obcí, které tento odpad budou vykazovat, jistě významně poroste také jeho výtěžnost.

Míra sběru plastových nápojových lahví dle pravidel směrnice SUP v Systému EKO-KOM dosáhla v roce 2023 76 %.

Rozhodujícím faktorem pro to, aby lidé své odpady třídili, je mimo jiné i určitý komfort. To znamená, že barevných nádob na třídění musí být dostatek a lidé to k nim nesmí mít z domácnosti daleko. Tento předpoklad byl v loňském roce i nadále plněn. Pokračovali jsme ve spolupráci s obcemi na dalším zahušťování sběrné sítě tam, kde dosud neodpovídala potřebám domácností. V ČR je díky tomu k dispozici už přes 920 tisíc barevných nádob na tříděný odpad a lidé to k nim mají ze svého bydliště v průměru jen 90 metrů. Nadále se také rozvíjejí tzv. door to door systémy třídění odpadů, kdy jsou menší nádoby o objemu 120 nebo 240 litrů umístěny přímo k rodinným domům, což zvyšuje komfort, ale zejména množství a čistotu vytríděných odpadů.

V některých obcích funguje tzv. pytlový sběr, tedy že lidé třídí odpad přímo do pytlů ve svých domácnostech. Objemnější odpady nebo minoritní komodity lze pak v ČR třídít prostřednictvím sběrných dvorů, některé odpady mohou lidé odevzdat do výkupen surovin. V posledních letech se také rychle rozvíjí tzv. vícekomoditní sběr, kdy lze například do žlutého kontejneru třídít spolu s plasty i kovy či nápojové kartony. Tyto způsoby sběru často řeší prostorová omezení v obcích a přináší také úspory emisí při zajišťování svozu.

Struktura nákladů Systému EKO-KOM

Systém třídění a recyklace obalových odpadů je v ČR financován z poplatků firem, které si prostřednictvím Systému EKO-KOM plní svou zákonnou povinnost zajistit pro své obaly uváděné na trh v ČR zpětný odběr a využití. Z těchto peněz pak EKO-KOM financuje prostřednictvím smluvních partnerů, zejména obcí a měst ČR, náklady spojené s provozem sběrné sítě, dotříděním obalových odpadů a jejich následným využitím a recyklací. Podílí se také na úpravě obalových odpadů, to znamená, že finančně motivuje dotřídňovací linky k co nejvyšší míře dotřídění jednotlivých druhů využitelných odpadů pro recyklaci.

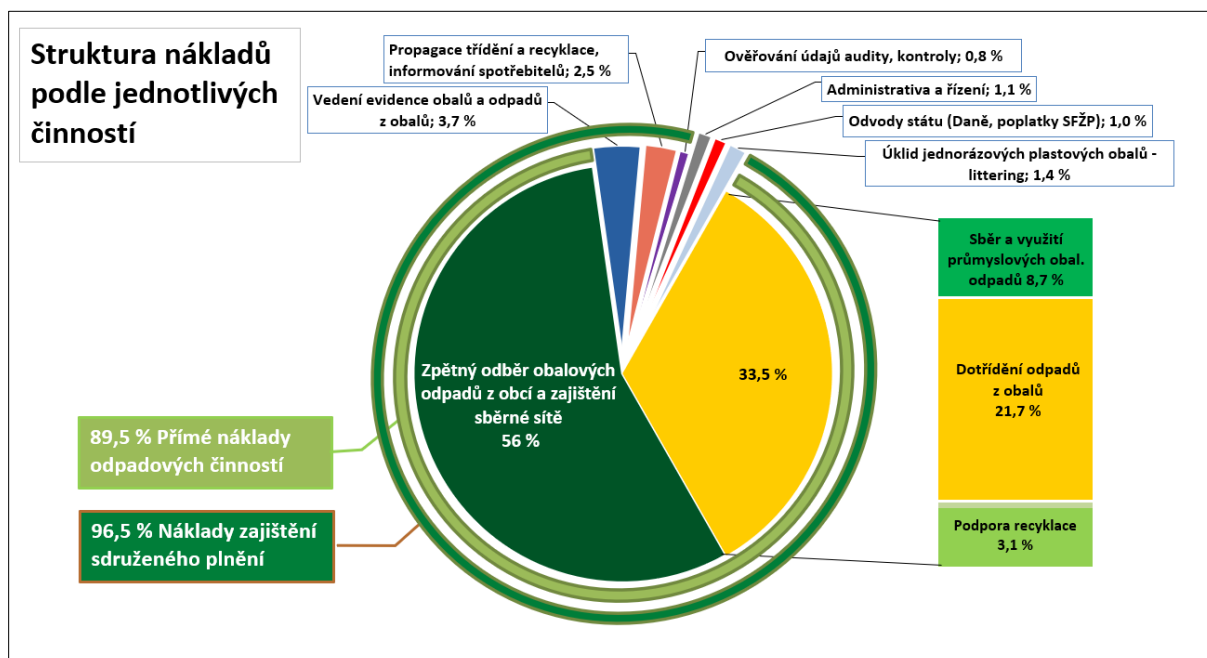
V roce 2023 vynaložila AOS EKO-KOM 96,5 % veškerých nákladů na zajištění sdruženého plnění – na zpětný odběr a zajištění využití obalových odpadů. Konkrétně 89,5 % představovaly přímé náklady odpadových činností (tj. sběr obalů a zajištění sběrné sítě v obcích, sběr a využití průmyslových obalů, dotřídění odpadů z obalů a přímá podpora recyklace obalových odpadů).

Vzhledem k tomu, že pro úspěšné fungování celého Systému jsou z pohledu plnění míry sběru tříděného odpadu klíčové obce a jejich občané, a zároveň se jedná o nejnákladnější položku v Systému, míří nejvíce financí právě do obcí. V roce 2023 tvořily přímé platby 6 184 zapojeným obcím za zajištění zpětného odběru obalových odpadů a sběrné sítě a za jejich předání prostřednictvím svozových firem k dotřídění a zpracování 56 % veškerých nákladů Systému. Výše odměn obcím je závislá zejména na množství vytríděných odpadů a roste spolu s účinností systému

sběru. Přes 33 % celkových nákladů Systému pak tvořily náklady na dotřídění obalových odpadů, náklady spojené se sběrem a využitím průmyslových obalových odpadů a náklady na přímou podporu recyklace a využití odpadů z obalů.

Jednou z povinností AOS EKO-KOM je zajištění průkazné evidence všech obalových a odpadových toků u partnerů Systému, včetně kontroly a pravidelných auditů. Na tyto aktivity bylo vynaloženo loni 3,7 %. Dalších 2,5 % z celkových nákladů tvořily náklady na povinnou osvětu, vzdělávání žáků v oblasti ochrany životního prostředí, informování spotřebitelů a na další činnosti vedoucí ke správnému a efektivnímu třídění odpadů v ČR.

Náklady na administrativu a řízení loni představovaly 1,1 % z celkových nákladů. Další 1 % nákladů tvořily pak zákonné daňové odvody státu a poplatky SFŽP. Do struktury nákladů v roce 2023 přibýly finance vyplacené obcím na náklady spojené s úklidem plastového litteringového odpadu, představovaly 1,4 % z celkových nákladů Systému.

O společnosti EKO-KOM

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM zajišťuje provoz systému třídění a recyklace obalových odpadů na základě autorizace vydané MŽP dle zákona o obalech 477/2001Sb. Neziskový systém EKO-KOM funguje na principu aktivní spolupráce průmyslových podniků, měst a obcí, úpravců odpadů a jejich finálních zpracovatelů.